

ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო

გარემოს დაცვისა და
სოფლის მეურნეობის
სამინისტრო

N 5815/01
10/06/2019

5815-01-2-201906101734

შპს „ჭიორა ჰესის“ დირექტორს
ბატონ გიორგი გიგინეიშვილს

ბატონო გიორგი,

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით თქვენი 2019 წლის 22 მარტის N4394 წერილით წარმოდგენილ მდინარე ჩვეშურაზე 15,85 მგვტ სიმძლავრის ჰიდროელექტროსადგურის (ჭიორა ჰესი) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტთან დაკავშირებით, გაცნობებთ, რომ აღნიშნულ პროექტზე სამინისტროს მიერ გაცემულია სკოპინგის დასკვნა N9 (მინისტრის ბრძანება N2-75; 24.01.2019), რის შედეგადაც განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

წარმოდგენილი გზშ-ის ანგარიში არ მოიცავს აღნიშნული სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებულ დოკუმენტაციას/ინფორმაციას სრულად, ამასთან, საექსპერტო კომისიის წევრების დასკვნების შესაბამისად დაგეგმილი საქმიანობის შეფასების მიზნით საჭიროა ბიომრავალფეროვნების, გეოლოგიურ და ჰიდროლოგიურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების საკითხების გადამუშავება და კონკრეტული ღონისძიებების წარმოდგენა.

ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედების ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იქნას:

„ზურმუხტის ქსელის“ დამტკიცებულ საიტზე (სვანეთი-რაჭა GE0000059) ჰესის მშენებლობით გამოწვეული ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, ე.წ. შესაბამისობის შეფასება.

საველე კვლევის ანგარიშები ფოტომასალასთან ერთად.

ალტერნატივები ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების კუთხით.

კუმულაციური ზემოქმედების და ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის თავები.

ამასთან, წარმოდგენილ ანგარიშში მოცემული უნდა იქნას კონკრეტული ინფორმაცია პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე.

გეოლოგიური და ჰიდროლოგიური გარემოზე ზემოქმედების შეფასების შესაბამის თავებში ფონური მდგომარეობის აღწერა რეგიონული ხასიათისაა, მოკლებულია

დეტალურობას და არ ასახავს უშუალოდ სამშენებლო დერეფნის (მდ. ჩვეშურასა და მდ. ხვარგულას ხეობების), რელიეფურ, გეოლოგიურ, ჰიდროგეოლოგიურ და ჰიდროლოგიურ თავისებურებებს, რის გარეშეც პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასება შეუძლებელია.

ამასთან გზშ-ის ანგარიშში დაზუსტებას საჭიროებს შემდეგი საკითხები:

- საინჟინრო-გეოლოგიური სამუშაოების ანგარიში (დანართი-1, თავი 2.1), მოკლებულია ჩატარებული სამუშაოების შემაჯამებელ დასკვნებს;
- კლდოვანი ქანების კლასიფიკაციის (RMR) მიხედვით ქანი კარგია (ხარისხის მაჩვენებელი >40), რაც წინააღმდეგობაშია, ამავე ანგარიშში მოცემულ ინფორმაციასთან, Q კლასიფიკაციის მიხედვით მიღებულ მაჩვენებელთან - ქანი ცუდი და ძალზე ცუდია ($Q < 4$);
- გზშ-ის ანგარიშში გეოდინამიკური პროცესების საფრთხე შეფასებული უნდა იყოს ჰესის მშენებლობის შედეგად მათი გააქტიურების შესაძლებლობის კონტექსტში.
- გზშ-ის ანგარიშში მოცემული და გაანალიზებული უნდა იყოს სადერივაციო გვირაბის, მისასვლელი გზების და არხების გაყვანის შედეგად ფერდობების დესტაბილიზაციის და გრუნტის წყლების ცირკულაციის პირობების ცვლის შესაძლებლობა;
- გზშ-ის ანგარიშში მოცემული შემარბილებელი ღონისძიებები ძალიან ზოგადია.
- ანგარიშში განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს მინიჭებული ჰესის მშენებლობის ეტაპზე ჩასატარებელ გეოლოგიური პროცესების მონიტორინგს, თუმცა გზშ ანგარიშის მომზადების ეტაპზე გვირაბის, არხების განვრცობის ზოლში, მისასვლელი გზების და ინფრასტრუქტურული ობიექტების განთავსების ადგილებზე გამოვლენილი უნდა იყოს ეგზოგენური გეოლოგიური პროცესების პროვოცირების თვალსაზრისით მოწყვლადი უბნები და აღნიშნული პროცესების კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებები.
- წარმოდგენილი არ არის ნიადაგის ჩაყინვის სიღრმეები და მილსადენის ტრანშეაში ჩაღრმავების დასაბუთება;
- განსაზღვრული არ არის მდინარის კალაპოტის გარეცხვის სავარაუდო სიღრმეები სათავე ნაგებობების უბნებზე;
- გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს განსაზღვრული მდ.ჩვეშურას წყალმომხმარებლები (სარწყავი, სასმელი) და ამის გათვალისწინებით დაზუსტებული ჰესის წყლის ბალანსის შესახებ ინფორმაცია;
- გაურკვეველია ეკოლოგიური ხარჯის სიდიდე მდ. ხვარგულაზე: თევზსავალის საანგარიშო ხარჯად განსაზღვრულია $0.17\text{მ}^3/\text{წმ}$ (გვ.58), ხოლო ძირითად ტექნიკურ პარამეტრებში (გვ. 19) და მოცემულ გარემოსდაცვითი ხარჯის გადანაწილების ცხრილში მითითებულია $0.1\text{მ}^3/\text{წმ}$ (გვ. 159);
- გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია თევზსავალებში ენერჯის გაფანტვის სიდიდებსა და ნაგებობების ეფექტურობის შესახებ;
- გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს თევზსავალის სქემა მდ. ხვარგულაზე, საფეხურების რაოდენობა, ზომები და სიმაღლე.
- გზშ-ის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით მდ. ხვარგულაზე შემოთავაზებული კაშხალი (გვ.38) ფართოზღვრულიანია (და არა პრაქტიკული მოხაზულობის), რაც საჭიროებს კონსტრუქციის დაზუსტდეს;

- გზმ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს, ორივე კაშხალზე გათვალისწინებული ფილტაცის საწინააღმდეგო ფარდის მოწყობის, მათი ტიპის (კონსტრუქცია) და განხორციელების პირობების შესახებ ინფორმაცია;
- სათავე ნაგებობების გამტარუნარიანობა განსაზღვრულია 5% უზრუნველყოფის საანგარიშო და 1% უზრუნველყოფის მამოწმებელი ხარჯებისათვის. საქართველოში მოქმედი ნორმების თანახმად ეს სიდიდეები უნდა შეესაბამებოდეს 3 და 0.5%-იანი უზრუნველყოფის ხარჯებს;
- გაურკვეველია გვირაბის ტრასაზე მოსალოდნელი საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები და მოსახვის შესაბამისი ტიპები;
- არ არის განსაზღვრული მდ.რიონის ხარჯებისა და დონეების დამოკიდებულების მრუდი ჰესის შენობის მოედნისა და გამყვანი არხის გასწორში და არ არის დასაბუთებული სამანქანო დარბაზის სიმაღლითი განთავსება;
- არ არის მოცემული სამშენებლო მოედნის არეალში არსებული გეოდინამიკური პროცესების რუკა და აღწერა;
- არ არის განსაზღვრული დროებითი სანაყაროების ადგიმდებარეობა და საჭირო მოცულობა (ფართობი);
- გზმ-ის ანგარიშში მოცემულ სამშენებლო ტექნიკის ჩამონათვალში მოცემული უნდა იყოს გვირაბის გაყვანისათვის აუცილებელი მექანიზმების ჩამონათვალი (გვ. 207);
- გზმ-ის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია საჭიროებს დაზუსტებას, ვინაიდან მიწის სამუშაოების ბალანსში (გვ.211) გათვალისწინებულია მხოლოდ გვირაბის გაყვანის დროს წარმოქმნილი ფუჭი ქანები და არ ფიგურირებს სათავე ნაგებობების, გალერეის, მილსადენის ტრანშეისა და სხვ. ქვაბულების მოცულობები;
- გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია ძირითადი ნაგებობების მშენებლობის ტექნოლოგიური სქემების, სათავე ნაგებობებზე მდინარეების ხარჯების დროებითი გატარების პირობების შესახებ;
- გზმ-ის ანგარიშში განისაზღვრული უნდა იყოს სათავე ნაგებობების მშენებლობის პერიოდში (მდინარის ზღუდარებით გადაკეტვა) იქთოფაუნისათვის მიყენებული ზიანის პროგნოზი და შესაბამისი საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- გზმ-ის ანგარიშში განსაზღვრული უნდა იყოს სალექრის გარეცხვის პერიოდში იქთოფაუნისათვის მიყენებული ზიანის პროგნოზი და შესაბამისი საკომპენსაციო ღონისძიებები

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 83-ე მუხლის საფუძველზე სამინისტრო აჩერებს ადმინისტრაციულ წარმოებას. გთხოვთ, უზრუნველყოთ 3 თვის ვადაში დაზუსტებული გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის წარმოდგენა სამინისტროში შესაბამისი დამატებითი დოკუმენტაციით, რის შემდგომაც, სამინისტრო მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად განაახლებს ადმინისტრაციულ წარმოებას გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით.

პატივისცემით,

ნინო თანდილაშვილი

მინისტრის მოადგილე

ნ. თაყაიშვილი